

”Stad i snö”

Lunds Universitet

Institutionen för kommunikation och medier -

Medie- och kommunikationsvetenskap MKVA22:4 HT 2016

Författare: Johan Eriksson & Filippa Lundberg

Handledare: Michael Rübsamen

Sammanfattning.

Stad i Snö är en B-uppsats författad av Johan Eriksson och Filippa Lundberg, studenter i Medie- och kommunikationsvetenskap, vid Institutionen för kommunikation och medier, Lunds universitet.

Uppsatsen har sitt ursprung i en diskussion om en Stockholmsnorm som påverkar massmediernas nyhetsvärdering och om det urval av nyheter de gör påverkar hur stort utrymme som Stockholm får i massmedier. Upprinnelsen var att vi upplevde att ett snöoväder, som i november 2016 orsakade stora problem i Stockholm, hade blivit ett samtalsämne även i Skåne.

Frågan ledde till en diskussion om hur man praktiskt kan gå tillväga för att inom ramen för en B-uppsats frilägga förekomsten av en Stockholmsnorm i rapporteringen om snöovädet.

Vi angrep uppgiften genom att genomföra en kvantitativ analys av artiklar i ämnet snöoväder i Dagens Nyheters, Sydsvenskans och Norrbottenskurirens tryckta och digitala upplagor under november 2016 för att se hur de tre lokaltidningarna bedömde nyhetsvärdet för en händelse som fick stora, men lokalt begränsade konsekvenser samt vilken bild av huvudstaden som konstruerades i rapporteringen.

Med stöd av tidigare forskning runt medielogik, nyhetsvärdering fann vi stöd för att lokaltidningarna prioriterar egna resurser på händelser inom deras eget spridningsområde, men att händelserna i Stockholm fick utrymme på framförallt webben och beskrevs i mer ingående detalj än andra närmare händelser av liknande karaktär. Även om vi har studerat en enskild och därtill exceptionell händelse låg våra fynd i linje med en möjlig förekomst av en Stockholmsnorm och bör uppmuntra till en mer utvecklad forskning om dess existens och vilka möjliga effekter den kan ha för mediernas roll som förmedlare av verklighetsuppfattningar.

Nyckelord: Stockholmsnorm

Stockholmsnorm lokaltidningar nyhetsvärdering

Innehåll

1. Inledning och Bakgrund.....	4
2. Syfte och Frågeställningar	5
3. Teori.....	5
3.1 Teoretiska perspektiv.....	5
3.2 Tidigare forskning.....	8
4. Metod.....	10
4.1 Kvantitativ metod.....	10
4.2 Urval och avgränsning.....	11
4.3 Presentation av Dagens Nyheter.....	13
4.4 Presentation av Sydsvenskan.....	13
4.5 Presentation av Norrbottens Kuriren.....	13
4.6 Kritisk reflektion.....	13
5. Analys.....	14
5.1 Novembersnö.....	14
5.2 Snösmockan mot Stockholm	21
6. Slutsats	26
7. Reflektion	28
8. Litteraturlista.....	29
9. Bilagor.....	33

1. Inledning och bakgrund

Detta arbete grundar sig i en diskussion om huruvida Stockholm ges ett oproportionerligt stort utrymme och prioritering i nyhetsrapportering, att massmedier betraktar och bedömer landet utifrån ett Stockholmsperspektiv. Ett exempel på en nyhet som verkade starkt inspirerande för denna uppsats var ett reportage på SVT Play av hur många nyhetsrubriker den geografiska förflyttningen av staden Kiruna hade fått i rikstäckande tidningar i förhållande till ombyggnationen av trafikplatsen Slussen i Stockholm. Förhållandet som redovisades var 22 rubriker om Kiruna mot 147 om Slussen (SVT, 2016-11-10). Programinslaget visade även att Kiruna-bor var medvetna om att Slussen i Stockholm byggs om, medan Stockholms-bor föreföll omedvetna om att hela staden Kiruna ska flyttas.

Den främsta orsaken till att ämnet aktualiserades var dock att vi själva, författarna till detta arbete, vid samma tid noterade att vi under årets första större snöfall nåddes av fler och mer detaljerade nyheter om de konsekvenser snöovädret hade haft i Stockholm än i någon annan stad, trots att snörekord slagits eller tangerats på flera håll i landet (SMHI, 2016:1).

Novembervädret 2016 kom att präglas av flera mycket kraftiga snöfall som i november orsakade snödjupsrekord på flera platser i landet. I Övre Bäck, söder om Skellefteå, orsakade ett kraftigt snöoväder mellan 3-6 november ett snödjup på över en halvmeter. Efter ymnigt snöfall över östra Götaland uppmättes den 6 november 24 cm snö i småländska Malmbäck. Mellan 7-9/11 orsakade kraftig nederbörd osedvanligt stora snödjup på många platser i landet. I Härnösand uppmättes det näst största snödjupet sedan 1910 (42 cm) medan nya snödjupsrekord för november månad uppmättes i Visby (31 cm), Vänersborg (38 cm), i jämtländska Högkarledalen (88 cm) och i Stockholm där snödjupet, på kvällen den 9/11 uppmättes till 47 cm, och 38 cm på morgonen 10/11. Det tidigare rekordet var 29 cm, uppmätt 1985 och 2004 (SMHI, 2016:1). Snöovädret den 9-12/11 benämndes i flera medier som ”snösmockan”, ett ord som är återkommande i denna uppsats som beskrivning av det aktuella snöovädret.

Utifrån dessa intryck beslöt vi undersöka om det går att påvisa förekomsten av en Stockholmsnorm som påverkar vilka händelser som anses aktuella för publicering och vilken bild som förmedlas av händelsen genom att analysera nyhetsartiklar om den så kallade snösmockan i tre lokaltidningar: Dagens Nyheter, Sydsvenskan och Norrbottens-Kuriren.

Viktigt att klargöra är att norm i detta fall inte utgör en benämning för medvetet uppsatta riktlinjer och regler utan snarare ett begrepp som i den specifika sammansättningen Stockholmsnorm, i dagligt tal, ikläs betydelsen av en undermedveten dragning mot att upphöja Stockholm till ett jämförelseobjekt, mot vilket resten av landet sätts i förhållande till.

Ett exempel på när en sådan Stockholmsnorm manifesteras i nyhetsrapportering redovisades av ovan nämnda inslag där SVT:s reportrar jämförde ombyggnaden av Slussen med flytten Kiruna och fann att händelsen från Stockholm hade fått ett betydligt större antal rubriker i rikstäckande medier än händelsen från Norrbottens län. Ett annat exempel är regionala dagstidningen Sydsvenskans rapport om facebookgruppen Arkitektupprorets upprop att rösta fram Sveriges vackraste stad utanför Stockholm (Sundblad, 2017-01-08) vilket indirekt förmedlar en bild av att Stockholm har en särställning och inte kan jämföras med andra svenska städer, oavsett hur vacker huvudstaden anses vara av de röstande.

2. Syfte och frågeställningar

Snöovädret som drabbade bland annat Stockholm den 9 november 2016 är intressant att studera för att se på vilket sätt lokala medier värderar en och samma händelse och om Stockholm behandlas annorlunda jämfört med andra orter som drabbades av samma snöoväder. Vårt syfte är att se om det går att påvisa en förekomst av en sådan Stockholmsnorm i rapporteringen av en så vardaglig, men ändå starkt kulturellt förankrad, händelse som enskilda väderfenomen. Om ett snöoväder i Stockholm anses aktuellt nog för att publiceras av lokaltidningar i Skåne och Norrbotten bidrar rapporteringen om den till att konstruera en bild av Stockholm som upprätthåller ett hierarkiskt förhållande mellan huvudstaden och det egna närområdet. Vi vill se om det finns ett sådant förhållande och hur det ser ut genom att med en kvantitativ metod söka svar på följande frågor:

- Vilket utrymme fick snöoväder i tre olika lokaltidningar?
- Hur beskrivs snöovädren av lokaltidningarna?

3. Teori

Undersökningen tar initialt avstamp i en tes att medier förmedlar och upprätthåller en konstruerad bild av de delar av landet som ligger utanför de geografiska och kulturella regioner de enskilda medierna primärt bevakar.

3.1 Teoretiska perspektiv

Utgångspunkten är att lokaltidningar – trots en ökad globalisering av informationsflöden över alternativa kanaler och källor via Internet – ännu fyller en viktig funktion för hur människor orienterar sig i sitt närområde och formar sin uppfattning av omvärlden. Det tidningarna väljer att skriva om utgör således en referenspunkt för vad som uppfattas som viktigt i en given kultur eller ett samhälle och ger medierna makt över vilka frågor som hamnar på

samtalsagendan, hur de porträtteras och beskrivs för publiken, samt ger ledtrådar om vilka frågor som är viktiga (Strömbäck, 2009:102f).

Dagordningsteorin formulerades av Maxwell Mc Combs och Donald Shaw i *The Agenda-Setting Function of Mass Media* (1972). McCombs och Shaw visade att de politiska frågor massmedierna tog upp i samband med presidentvalet i USA 1968 hade ett direkt inflytande över vilka ämnen väljare i ett distrikt ansåg vara viktiga. Förvisso antog de inte att undersökningen gav otvetydiga bevis för att massmedier helt dikterade de ämnen på vilken publiken byggde sin verklighetsuppfattning. Deras fynd gav dock stöd för detta, och enligt Strömbäck (2009:102) är det den teori som haft störst inflytande för medieforskning under det halvsekel som förlöpt sedan McCombs och Shaws artikel publicerades.

Med tiden har forskning som bygger på dagordningsteorin dock kritiserats för att den tillskriver medierna en grad av makt som inte ligger helt i fas med hur mediepubliken hämtar information om sin omvärld och utifrån den baserar sin verklighetsuppfattning.

I *Television and the myth of the mediated centre* (2003) vänder media professorn Nick Couldry på tidigare resonemang, eller perspektiv, som utgår från att medierna har en unik roll som huvudsakliga förmedlare av kulturellt innehåll och kulturell mening i ett samhälle, samtidigt som samhället över tid och i allt ökande grad definierar sig genom medier. Couldry förkastar inte teorier om att medierna har en reell makt över dagordningen men ifrågasätter perspektiv som mer eller mindre tar för givet att medier är maktfullkomliga informationsnav, vilka organiserar och presenterar en bild av verkligheten åt publiken. Han menar att massmedier, som främst television men också tidningar och radio, är enskilda, om alltjämt mäktiga, aktörer på en utspridd marknad som konkurrerar om publikens tid och uppmärksamhet. Förutom ett stort utbud av tv, tidningar och radio konkurrerar de även med sociala nätverk och alternativa medier, som exempelvis bloggar, vilka förmedlar verklighetsskildringar och avgör vilka ämnen som lyfts upp på allmänhetens dagordning (Couldry, 2003). För enkelhetens skull, och i brist på för oss andra kända översättningar till svenska, väljer vi att kalla Couldrys teori för decentraliserad dagordningsteori.

Ett konkret exempel, som tydliggör hur massmedierna inte utgör ett nav för dagordningen, är hur USA:s tillträdande president Donald Trump under valkampanjen 2016 kringgick massmedier genom att kommunicera direkt till väljare genom Twitter. I Sverige agerar moderat politikern Gunnar Hökmark på liknande sätt. Intressant att notera är att även journalister, som Expressens Magda Gad och TV4:s politiske kommentator Marcus Oscarsson, använder sig av sociala medier vid sidan av sina uppdragsgivares officiella kanaler och därigenom bidrar till att som individer påverka opinion och verklighetsuppfattning utan

att textinnehållet, åtminstone kan det tolkas så, värderas och formas av arbetsrutiner, formatmallar och hierarki som råder inom en redaktionell organisation.

Även om underlaget i denna analys är hämtad från tre dagstidningar, och därmed studerar innehållet ur ett klassiskt dagordningsperspektiv, ska vi försöka oss på att ge en möjlig alternativ slutsats genom att föreställa oss hur bilden av snösmockan kan förändras när rapporteringen om den studeras ur Couldrys decentraliserade dagordningsperspektiv (2003). Denna studie utgår från dagordningsperspektivet med stöd av teorier om medielogik och nyhetsvärdering. Håkan Hvitfelt (1985:20-27) och Bengt Johansson (2008:57) beskriver nyhetsvärdering som en komplex arbetsprocess där ett flertal faktorer inverkar på hur en händelse värderas och hur den formas för att passa den plattform den slutligen publiceras som nyhet, om den alls anses aktuell att publiceras.

I *På första sidan* (1985:95-97) presenterade Hvitfelt en modell som, i förenklad form, redovisar hur mediernas återgivning av verkligheten är en konstruktion som formas av vilka källor medierna har, vilka intresseorganisationer som inverkar på dem direkt eller via källorna, den miljö som utgörs av själva nyhetsorganisationen och dess journalister samt vilken kontakt de har med sin publik. Denna uppfattning av verkligheten formas även av det rådande samhällssystemet och de grundläggande ekonomiska villkor som påverkar alla parter.

I sin studie av förstasidesnyheter på sex dagstidningar visar Hvitfelt att geografisk närhet är av stor betydelse för hur redaktionerna värderar nyhetshändelser. Nära hälften av artiklarna på de förstasidor han analyserade behandlade händelser inom tidningarnas respektive spridningsområden. En fjärdedel av artiklarna behandlade händelser i Sverige med resterande andel fördelade på Mellanöstern, Europa, Norden, Nordamerika, Latinamerika och övriga världen (Hvitfelt, 1985:138-140).

Bengt Johansson som i *Vid Nyhetsdesken* studerade ett flertal redaktioner inifrån noterade att de redaktionella processerna var starkt strukturerade och att nyhetsurvalet till stor del präglades av arbetsrutiner, vilka redaktionella resurser som fanns tillgängliga och hur de var fördelade. Han noterade även att det på redaktionerna uppstått en konsensus runt värdering av händelser samt att mallade format för tidningens innehåll påverkade vilka händelser som bedömdes intressanta och vilket utrymme de kunde tilldelas. En ytterligare upptäckt var att nyhetshändelser som bedömdes viktiga av redaktionerna presenterades i en anpassad form som skulle ge nära konkret koppling till sin publik med syfte att väcka deras intresse (Johansson, 2008:57-58).

Hvitfelt och Johansson kommer båda fram till att redaktionerna lägger stor vikt vid att prioritera nyheter som väcker intresse hos publiken inom sitt spridningsområde. Johansson

noterar även att publikperspektivet har fått allt högre prioritet med tiden vilket premierar faktorer som syftar till att beröra publiken och fånga dess intresse mer än sådana som ger insikt och kunskap om omvärlden (Johansson, 2008:26-27).

Utifrån Hvitfelts modell om hur mediernas beskrivning av verkligheten konstrueras av ett komplext system av inre och yttre faktorer, och mot bakgrund att tidningarna gör ett systematiskt urval och utformning av nyheter som de uppfattar som aktuella för sin primära läsekrets, kan man anta att lokaltidningarna och individerna inom dess organisationer formar sin prioritering och syn på omvärlden utifrån samhället som det ser ut, ekonomiska förutsättningar och ideella krafter inom det geografiska och kulturella område de är verksamma och av det tidningarna uppfattar är aktuellt för sin publik.

Tillsammans utgör teorierna verktyg vilka kan användas till att förstå hur journalister verkar inom sitt geografiska och kulturella närområde, hur nyhetsvärderingen påverkas av redaktionsmedarbetarnas omvärldsbild och deras källor till nyhetshändelser i och utanför tidningarnas primära spridningsområde. I detta specifika fall studeras hur artiklar i Dagens Nyheter, Sydsvenskan och Norrbottens-Kuriren beskriver Stockholm genom rapporteringen om ”snösmockan” i november 2016.

3.2 Tidigare forskning

Även om vi inte har funnit någon tidigare forskning som tar upp Stockholmsnorm som specifik term i samband med nyhetsrapportering har vi funnit forskning som kan användas för att påvisa ett orsak- och verkans-samband mellan en geografisk placering av medier i en del av samhället och hur denna placering bidrar till att ge upphov till undermedvetna normer och kulturer mot vilken nyheter från andra delar av samhället sätts i relation till.

I *Medieskugga* (2002) studerar Lars Nord och Gunnar Nygren hur de rikstäckande medierna konstruerar och upprätthåller en bild av Stockholm som ett centrum för riksangelägna nyheter, samtidigt som redaktionell bevakning av förorter och kranskommuner är ensidig. Ett tydligt exempel är framförallt den bild som konstrueras av Stockholms förorter där nyheter i regel handlar om sociala problem och kriminalitet. De fann att andelen nyheter som bar innehåll beskrivet som ”Idyll och positiva exempel” var avsevärt högre för Stockholms innerstad jämfört med nyheter som gav en bild av ”Den farliga staden” där Stockholms kranskommuner var överrepresenterade. Detta förhållande förklarades med tre huvudsakliga anledningar. Ett: att medierna utgår från att deras publik i regionen har en relation till Stockholms innerstad och att en identitet som Stockholmare konstrueras efter den, medan förorter och kranskommuner utgör separata identiteter som bara är intressanta för de

som bor och verkar där. Två: bevakningsrutiner och journalisternas upparbetade kontaktnät till pålitliga källor att citera, vilka är en förutsättning för att rapportera om en händelse. Tre: att grova brott anses ha stort nyhetsvärde oavsett var de inträffar, medan vardagliga händelser anses vara av mer lokalt intresse (Nord & Nygren, 2002:110-117).

I *Här bor Journalisterna* (2007) refererar Kerstin Ekberg till Nord och Nygrens *Medieskugga* och beskriver termen som ett problem som sträcker sig långt bortom Stockholms förorter. Hon utgick från att hon i förekommande fall upplevt journalister som främmande besökare från ett avlägset land och antog att det till stor del berodde på att den eller de som utfört, redigerat eller förmedlat reportaget hade liten, eller ingen egen, nära kontakt med den ort eller miljö från vilken de rapporterade. Detta fann hon stöd för genom en omfattande kartläggning av var Sveriges journalister bor. Ekberg konstaterade att koncentrationen av fackanslutna journalister var som högst i Stockholms län där 21 procent av Sveriges befolkning bor, men hela 42 procent av Sveriges samlade journalistkår, de flesta i innerstadsdelarna Södermalm, Vasastan och Kungsholmen.

Hon upptäckte också att det fanns i det närmaste journalistfria zoner, vilka utgjordes av vissa av storstädernas förorter samt små samhällen på den svenska landsbygden, områden som sällan omtalas i medierna, annat än i negativa sammanhang som exempelvis arbetslöshet (Ekberg, 2007:41-42).

Utifrån denna uppsats utgångspunkt kompletterar Ekbergs sammanställning den analys Nord och Nygrens genomförde i *Medieskugga*. De flesta av Stockholms lokalnyheter handlar om områden där en majoritet av journalisterna bor och verkar samtidigt som en majoritet av de nyheter som behandlar förorterna handlar om brott och olyckor, vilket bidrar till att skapa en bild av dessa områden som otrygga. Det fanns även en tydlig skillnad i angivna källor. Till innerstadsnyheter var medborgare vanliga källor medan polis eller annan tjänsteman i en offentlig roll var tre gånger så vanliga källor till förortsnyheter (Nord & Nygren, 2002:109-118).

Det perspektiv Nord och Nygren och Kerstin Ekberg anlägger i sin forskning visar att delar av samhället hamnar på undantag när medierna koncentreras till en punkt, i deras fall Stockholms innerstad. Vårt perspektiv tar också fasta på den betydelse geografisk och kulturell distans har för hur en redaktion värderar enskilda händelser. Vi har dock skiftat fokus, från Stockholm som ett centrum för medier, till lokaltidningar i Skåne, Stockholm och Norrbotten för att se om och i så fall hur bilden av Stockholm skiljer sig åt i de olika tidningarnas rapportering.

Tidigare nämnd forskning visar att en händelse får olika prioritet, och presenteras olika beroende på vilken tidning som publicerar händelsen och var tidningen har sitt primära geografiska täckningsområde. När deras fynd sätts i samband med teori om medielogik, hur journalister och hela redaktioner arbetar när de bedömer nyhetsvärdet i en enskild händelse, ger det en grund till att förstå varför det sker.

För denna studie utgör nämnd forskning grunden till att förstå hur de tre studerade tidningarna värderat nyheter om snösmockan mot Stockholm i november 2016 och vilken bild av Stockholm som lokaltidningarna förmedlar till sin publik.

4. Metod

Genom att förstå hur medielogik ligger till grund för lokaltidningars nyhetsvärdering och urval kan vi se om, och i så fall hur, snösmockan som nyhetshändelse värderas olika beroende på vilken tidning som beskriver den, och vilken bild av Stockholm som konstrueras genom en kvantitativ analys av innehållet i snövädnersrelaterade artiklar och notiser, publicerade av tre lokaltidningar under november månad, med särskilt fokus på artiklar om snösmockan mot Stockholm.

4.1 Kvantitativ metod

Utan tydliga regler och mallar är det omöjligt att närma sig ett större material. Det krävs att forskningsfrågorna översätts till mätbara variabler som kan analyseras för mäta det som är relevant i innehållet. Resultatet som ges av en kvantifierande innehållsanalys är hur ofta någonting förekommer i ett visst innehåll eller hur stor andel av innehållet som karakteriseras av en viss egenskap (Nilsson, 2010:123). En kvantitativ metod är särskilt lämpad särskild för att studera förhållanden som kan mätas och räknas, det vill säga som kan kvantifieras.

Metoden ger oss möjlighet att konkret visa hur de tre redaktionerna har värderat snöovädnersnyheter under november 2016, hur de har gjort sitt urval av nyheter och vilken potentiell genomslagskraft innehållet i artiklarna har. I vårt arbete vill vi se och mäta följande:

1. Antalet artiklar de tre redaktionerna har publicerat om snöfall och dess följder i Sverige under den valda perioden.
2. Antalet artiklar som tar upp snösituationen i Stockholm under den valda perioden.
3. Hur ofta och i vilket sammanhang de förlitar sig på material från nyhetsbyrån TT för att förmedla snövädnersrelaterade nyheter.

4. Vilka aktörer som får kommentera nyheterna, med särskilt intresse för kommentarer som berör medborgare, de drabbade.

De två första variablerna visar hur tidningarna prioriterar snöfall i förhållande till geografiskt område. Variablerna 1 och 3 visar vilka resurser de använder sig av och vilken betydelse de har för rapporteringen. Den första och fjärde variabeln visar den potentiella genomslagskraft artiklarna kan ha genom hur detaljerade och medborgarnära de är i sina beskrivningar av händelsen. Den fjärde variabeln är av särskilt intresse då den indikerar att journalisten eller redaktionen bakom har värderat nyheten som angelägen nog för att genom en dramatisk narratologi beröra läsaren och föra dem närmare händelsen.

4.2 Urval och avgränsning

Med hjälp av artikeldatabasen ReTriver identifierades artiklar som har publicerats i pappersupplagorna av tre lokaltidningar: Dagens Nyheter, Sydsvenskan och Norrbottens-Kuriren. Urvalet har skett med hjälp av sökordet *snö* avgränsat till de valda titlarna under perioden 29/10 2016 t.o.m. 30 /11 2016. Det huvudsakliga intresset ägnas dock åt artiklar publicerade från och med 9/11.

Detta enda, enkla sökord medförde en viss övertäckning, vilket innebar att nyheter med annat innehåll än väderleksrelaterat, exempelvis mode, kultur och politik, fick sällas bort genom att bedöma artikelns relevans väderlek utifrån rubrik eller textinnehåll. Även om det var tidsödande visade det sig nödvändigt då mer avgränsande söksträngar som exempelvis *snö*AND trafik** orsakade stort bortfall av relevanta artiklar.

Urvalet inkluderar med nödvändighet artiklar producerade av nyhetsbyrå TT då artiklar från nyhetsbyråer publiceras av tidningar i hela landet (Nilsson, 2010:131-133, 137) och utgör en viktig källa för tidningar när de rapporterar om händelser som sker utanför deras redaktionella täckningsområde. Motsvarande urval har även gjorts på titlarnas respektive nätupplagor. TT har idag lokalkontor i Stockholm, Göteborg och Malmö (TT, "Organisation").

Avgränsningen i tid är satt för att inkludera prognoser för, och rapporter om årets första snöfall samt att omfatta rapporter från orter och områden som drabbats av snökanonen innan och efter det att den nådde Stockholm den 8/11. Detta visar om, och i så fall hur stort intresse de tre valda tidningarna har visat intresse för andra orter än Stockholm. Att inkludera nyheter fram t.o.m. månadsskiftet november/december gör det även möjligt att identifiera artiklar som sammanfattar snövädret och reflekterar över dess konsekvenser. Artiklarna sätts

även i relation till om händelserna de rapporterar om kommenteras av en källa och i så fall om det är en av följande:

- SMHI. Den mest grundläggande källan i vädersammanhang. I regel innehåller artiklar som enbart kommenteras av SMHI väderprognoser.
- Professionella kommentarer från talespersoner för en samhällsfunktion, i tabellen går under benämningen Offentl. Denna kategori omfattar talespersoner för myndigheter räddningstjänst och av händelsen berörda kommersiella aktörer. och är näst särskilt vanlig källa i samband med händelser som avviker från det normala, oavsett var i landet eller världen den inträffar. Karaktäristiskt för kommentarer från dessa källor är att redogöra för vad som hänt och händer, samt vad som görs eller inte görs.
- Källan Medborgare, förkortad Medb. är en typ av kommentar som yttras av antingen en drabbad invånare, där en offentlig aktör skildrar hur deras medborgare drabbats eller där journalisten ställer en fråga till den offentliga aktören å medborgarnas vägnar.

Enligt Håkan Hvitfeldt (1985) är den sist nämnda kategorin den som har störst betydelse för hur nära en händelse upplevs. När det gäller val av källa utgör kommentar från *elitpersoner*, i tabell 1.0 samlade i kategori Offentl, den sista av de tio faktorer som avgör sannolikheten för att en artikel ska publiceras (Hvitfeldt, 1985:18).

Om en medborgare ges utrymme att kommentera en händelse är det ett tecken på att redaktionen ansett att nyheten har ett högre läsvärde (Hvitfeldt, 1985:30). I vår analys indikerar förekomst av medborgarkommentarer även att det handlar om längre artiklar och läsning med mer detaljerad information av lokal karaktär än genomsnittet. Förekomsten av medborgarkommentarer är den tydligaste indikatorn för hur intressant och/eller hur viktig redaktionen anser att händelsen är att känna till för sin publik.

Aktuellt snödjup i Stockholm är en variabel, vilken används mest som referens för att se hur snödjupet hänger ihop med intresse att publicera nyheter från det berörda området. Information om det dygnsaktuella snödjupet är inte exakta mätningar utan en bedömning gjord utifrån det snödjupsintervall som SMHI:s snödjupskarta för säsongen 2016-2017 (SMHI, 2016:2) angett som aktuellt under perioden, avrundat upp till det största snödjupet för respektive intervall.

4.3 Dagens Nyheter

Dagens Nyheter – vanligen förkortat till DN – är en morgontidning vars pappersupplaga läses av 793.100 personer mellan 15 och 79 år och har cirka 1,5 miljoner unika webbläsare varje vecka. Tidningen grundades 1864 och utges i hela landet men har fokus på Stockholm och som mål att vara den mest lästa tidningen i huvudstaden. Dagens Nyheter ingår i Bonnierkoncernen, ett av norra Europas ledande medieföretag (Dagens Nyheter).

4.4 Sydsvenskan

Sydsvenskan är en morgontidning grundad 1848 som främst riktar in sig på region Skåne – tidningens huvudsakliga bevakningsomkrets är Malmö, Lund, Kävlinge, Lomma, Burlövs, Staffanstorps, Svedala och Vellinge kommuner. Lokalredaktioner finns i Malmö och Lund. Bonnier AB är tidningens huvudägare (Sydsvenskan).

4.5 Norrbottens Kuriren

Norrbottens-Kuriren – även kallad Kuriren – är Luleås största och Norrbottens äldsta dagstidning med huvudkontor i Luleå och lokalredaktioner i Boden, Gällivare, Haparanda, Kalix och Kiruna. Tidningen grundades 1861 och drevs som familjeföretag fram till 1966. Sedan 2002 ägs tidningen av NTM-koncernen (Kuriren).

4.6 Kritisk reflektion

Den kvantitativa innehållsanalysen har både för- och nackdelar, eller snarare möjligheter och begränsningar. Vanlig kritik mot analysmetoden är att den studerar separata delar i innehållet och att dess möjligheter att ge ett helhetsperspektiv är begränsade, eller till och med obefintliga. Metoden har även kritiserats för bristande förutsättningar att ge forskaren möjlighet tolka och på djupet förstå det analyserade innehållets betydelse (Nilsson, 2010: 121). Fördelen med en kvantitativ metod är att den som verktyg ger en effektiv och precis redovisning av hårda fakta vilken går att replikera så länge insamling och redovisning utförs likadant. Under förutsättning att inga viktiga variabler förbises när underlaget samlas in är metoden objektiv (Nilsson, 2010:126). Vad resultatet betyder när variablerna jämförs och sätts i förhållande till olika sammanhang är, som nämndes tidigare i kritiken, dock mer öppet för tolkning och är beroende av ur vilket eller vilka perspektiv resultatet studeras.

Även om validiteten i vår undersökning kan kritiserats för att baseras på ett allt för tunt underlag för att säkert kunna fastställa förekomsten av en Stockholmsnorm – vi har bara studerat tre tidningars artiklar om en enskild händelse – bör det vara tillräckligt för att visa om

och i så fall hur Stockholm getts särskilt utrymme i de tre valda tidningarna och uppmuntra till en djupare studie i ämnet.

Med avseende på reliabilitet har det begränsade antalet artiklar och tidningar dock fördel av att vara överskådligt. Det har varit möjligt att söka och sälla noggrant efter artiklar med relevant innehåll under den studerade perioden. Förhållandevis få och enkla variabler att koda artiklarnas innehåll efter bör också bidra till att undersökningen enkelt kan replikeras av andra och även jämföras med ett underlag bestående av artiklar från en annan period, av andra händelser, utgivna av andra tidningar eller alternativa medier.

Vid sökning i digitala databaser, och framförallt hemsidor drivna av privata intressen, är en svårighet att kunna lita på att arkivet är komplett, främst men inte enbart med avseende på äldre material. Det kan vara svårt eller omöjligt att säkert veta om artiklar har kompletterats, redigerats eller till och med tagits bort efter att de publicerades första gången (Nilsson, 2010:131). Vidare kräver digital lagring att materialet är indexerat på ett sätt som gör relevanta sökningar möjliga, och att det finns ett sökverktyg forskaren förstår och kan använda för att filtrera fram underlag med rätt innehåll.

Vår urvalsmetod att söka med ett enkelt och öppet sökord som ”snö” på händelser som utspelats i relativ närtid bör dock ha bidragit till att underlaget utgörs av, om inte samtliga, så en mycket god majoritet av de artiklar som publicerades av DN Sydsvenskan och Kuriren under perioden.

5. Analys

För att se hur de tre valda tidningarna har rapporterat om det kraftiga snöovädret över Stockholm i november 2016 har vi utgått från antalet publicerade artiklar om snöoväder, aktuellt snödjup, vem som står som författare till artikeln samt om händelsen kommenteras av någon annan än journalisten och i så fall i vilken funktion den citerade har i förhållande till den beskrivna händelsen. Analysen genomförs i två etapper där den första studerar samtliga snörapporter DN, Sydsvenskan och Kuriren publicerade under november månad. Den andra etappen fokuserar på rapporteringen om hur Stockholm drabbades.

5.1 Novembersnö

Under perioden 29/10 t.o.m. 30/11 publicerade DN, Sydsvenskan och Kuriren sammanlagt 221 artiklar om snöväder och konsekvenser därav i tryck och på sina hemsidor. Tabell 1.0 visar hur många artiklar tidningarna har publicerat om snöväder 29/10-30/11 fördelat på respektive titel, hur många artiklar som sammanlagt under ett givet datum innehåller citat från

en eller flera av de tre källkategorierna: SMHI, Offentl. och Medb, hur många artiklar som berör snösmockan mot Stockholm specifikt samt hur många kommentarer från medborgare som har koppling till annan ort än Stockholm.

Tabeller som utgör grund för diagram i uppsatsen är bifogade som bilagor. De redovisar antalet publicerade artiklar i tryck (Tabell 1.1), på respektive tidnings hemsida (Tabell 1.2), samt hur många av dessa artiklar som är baserade på nyheter från nyhetsbyrån TT (Tabell 1.3) i förhållande till vilka artiklar som specifikt beskriver snösmockan mot Stockholm samt det dygnsaktuella snödjupet i Stockholm.

Tabell 1.0	Publicerade artiklar			Kommenteras				Om Sthlm.
	Datum	DN	Sydsv.	Kuriren	SMHI	Offentl.	Medb.	
29/10	3	2	1	3	0	0	0	0
30/10	1	0	0	2	0	0	0	0
31/10	3	1	4	7	4	0	0	0
1/11	4	1	4	8	7	0	0	0
2/11	4	1	3	4	4	0	0	0
3/11	1	0	1	1	0	0	0	0
4/11	1	1	4	3	1	0	0	0
5/11	5	1	3	5	5	0	0	0
6/11	1	2	7	6	8	0	0	0
7/11	3	1	8	9	6	3	3	0
8/11	1	4	6	5	4	0	0	0
9/11	4	7	13	10	17	8	0	20
10/11	7	2	9	9	15	5	0	17
11/11	13	2	2	3	8	7	0	15
12/11	3	0	3	0	2	1	0	4
13/11	1	2	1	3	1	0	0	0
14/11	4	2	4	5	5	2	0	3
15/11	2	0	1	0	1	4	0	2
16/11	4	0	1	0	3	2	0	4
17/11	2	0	1	0	2	0	0	2
18/11	6	0	2	1	2	1	0	5
19/11	0	0	2	0	0	0	0	0
20/11	1	0	1	1	0	0	0	0
21/11	1	0	1	0	0	1	0	1
22/11	0	0	4	0	0	2	1	0
23/11	0	0	1	0	0	0	0	0
24/11	0	0	1	0	0	0	0	0
25/11	0	2	5	2	3	2	2	0
26/11	0	0	3	0	0	1	1	0
27/11	1	3	4	5	6	0	0	0
28/11	4	1	3	3	5	0	0	0
29/11	0	0	3	0	1	1	1	0
30/11	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa	80	35	106	95	110	40	8	73

Samtliga tre studerade titlar inledde sin rapportering om den annalkande vintern med samma väderprognos från TT som varnade för snö i södra Sverige kommande helg (TT, 2016-10-29). Typiskt för dessa prognoser är att artiklarna är skrivna av TT och citerar en meteorolog på SMHI. I förekommande fall citeras även representanter för samhällsfunktioner, som räddningstjänst eller polis. Samtliga artiklar är dock allmänt referatlika i sin narratologi. De beskriver kort och sakligt vad som hänt eller förväntas hända och ger ingen bild av hur individer har drabbats, eller riskerar att drabbas. Händelserna beskrivs anonymt och lägger distans mellan händelsen och läsaren. Ett typexempel på hur artiklarna kommenteras ger en artikel på DN:s hemsida den 5/11 med en prognos för stora nederbördsmängder i Östra Götaland, Värmland och Västergötland:

”Främst är det på vägarna det kan bli riktigt besvärligt. Ligger temperaturen nära noll så kan snön också bli väldigt tung vilket kan störa el- och teleförsörjning. Det kommer blåsa ganska mycket också så det är inte optimalt, säger Sofia Söderberg, meteorolog på SMHI.” (TT, 2016-11-05)

Artikeln inkluderade även en okommenterad rapport om en singelolycka med två omkomna i Norrtälje samt en halkrelaterad trafikstockning som omfattade 40 långtradare mellan Sundsvall och Härnösand vilken kommenterades kort genom ett citat TT valt ut från Sundsvalls Tidnings rapport från olyckan:

”Det har varit hur besvärligt som helst, säger Börje Öhman, presstalesperson på polisen Västernorrland, till tidningen.” (TT, 2016-11-05)

Det finns dock en händelse som sticker ut från den normala referatformen och som låter medborgare ventilera sin åsikt. Det är under upptakten till snösmockan mot Stockholm den 7/11 som Sydsvenskan publicerar en version och Kuriren publicerar två av TT:s rapport från besvärliga trafiksituationer med halka och snö på många platser i landet. I artikeln får en kommentar från akutmottagningens enhetschef på Sundsvalls Sjukhus illustrera den rådande halkan:

”Som mest har vi haft 30 patienter samtidigt och det har givetvis orsakat långa köer som drabbat patienterna” (TT, 2016-11-07:1)

Såväl Sydsvenskans som Kurirens versioner av samma artikel citerar även bybon Kenny Berggren som i Övre Bäck, söder om Skellefteå mätt upp snödjupet till 97 cm.

”Man skulle ha varit en björn och gått i ide, det hade nog varit det bästa, säger han och skrattar.” (TT, 2016-11-07:2)

Enligt Hvitfeldts forskning om medielogik indikerar denna typ av källa att nyheten värderas som viktig för deras publik att känna till samt att källtypen används för att förstärka läsarens upplevelse av att händelsen berör dem (Hvitfeldt, 1985:30).

Enligt SMHI:s snökarta (SMHI, 2016:2) är det runt detta datum den första svårare snöhändelsen drabbar Sverige vintersäsongen 2016/2017. Det kan vara en förklaring till att TT har värderat intresset för medborgarkommentarer så högt att de utvidgat sitt källstöd för att kommentera en händelse och varför Sydsvenskan och Kuriren valt dessa mer utförliga versioner än referatliknande rapporter, under förutsättning att de senare funnit tillgängliga förstås. Kanske för att ämnet är kulturellt eller psykologiskt betingat, väder är ofta ett vanligt ämne i kallprat mellan människor, och att nyheter eller prat om den första snön tjänar som en slags förberedelse för eventuella besvär som komma skall till följd av snö.

Antalet tillfällen då de tre tidningarna använt sig av artiklar med medborgarkommentarer är annars förhållandevis få och bidrar till att, när de används understryka allvaret, eller viktigheten i situationen genom att anonymisera händelsen och på så sätt beröra läsaren.

Intresset att skriva om snö skjuter i höjden två dagar senare när Stockholm drabbas av snösmockan. På mindre än ett dygn lägger sig ett nästan halvmeter tjockt snötäcke över huvudstaden. Diagrammen baserade på tabell 1.1 t.o.m. 1.3 visar hur antalet artiklar ligger förhållandevis jämnt före och efter snödjupstoppen i Stockholm 9-11/11 då samtliga titlar skriver intensivt om snösmockan mot Stockholm. Medan Sydsvenskan och Norrbottens-Kuriren upphör sin rapportering om denna enskilda händelse den 12/11 fortsätter DN att återknyta till den fram till och med den 21/11. Av de sammanlagt 221 snörelaterade nyheterna de tre titlarna publicerar 29/10-30/11 är 73 direkt kopplade till snösmockan mot Stockholm.

Diagram 1.1 Artiklar publicerade i tryck.

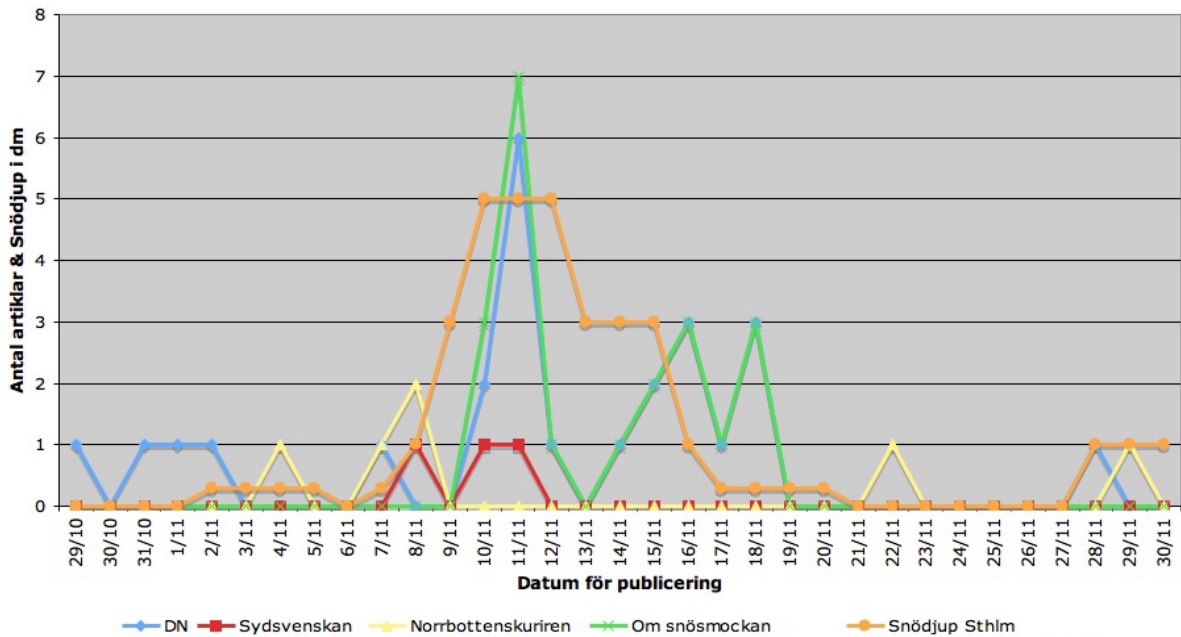
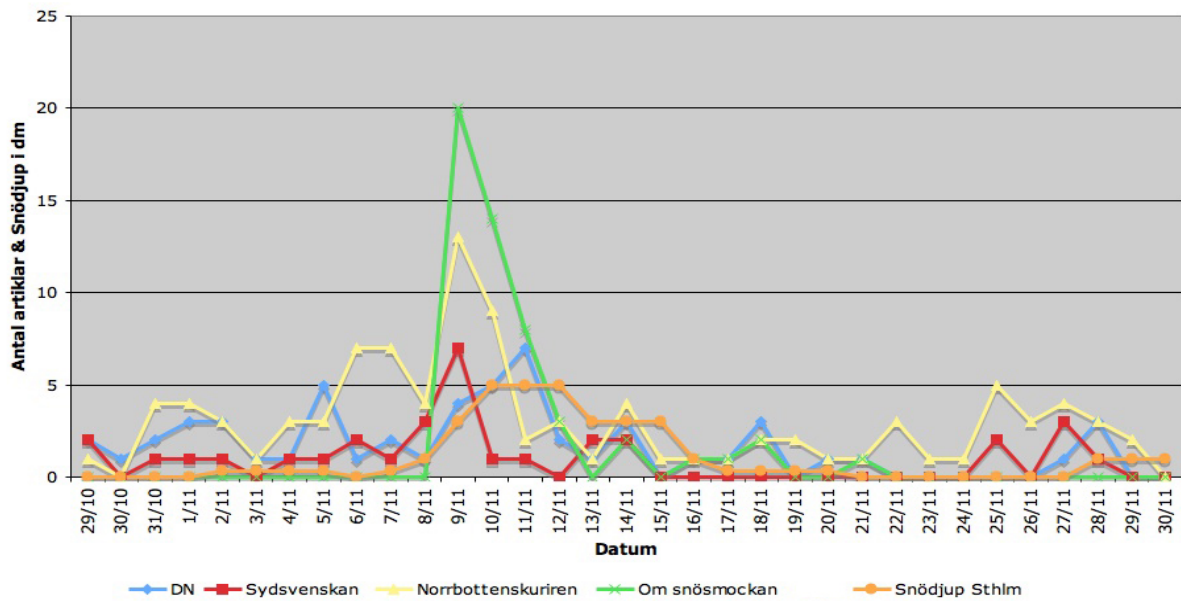

Diagram 1.2 Artiklar publicerade på web

Diagrammen visar att Kuriren visar ett generellt större intresse av att publicera snönyheter än någon av de andra två medan Sydsvenskan visar litet intresse, i synnerhet i tryck (Diagram 1.1). Intressant är dock att såväl Sydsvenskan som Kuriren var för sig publicerar fler artiklar än DN under snösmockans första dygn, men som vi ska se i diagram 1.1.1 t.o.m. 1.2.3 beror det på att de inte uteslutande skrev om snösmockan under de dygn den slog mot Stockholm.

Under den mest intensiva perioden, 9-12/11, publicerar Dagens Nyheter sammanlagt 34 artiklar, åtta i sin tryckta upplaga (Diagram 1.1.1) och 26 webartiklar (Diagram 1.2.1, varav fem producerade av TT (15%).

Diagram 1.1.1 Tryckta artiklar i DN

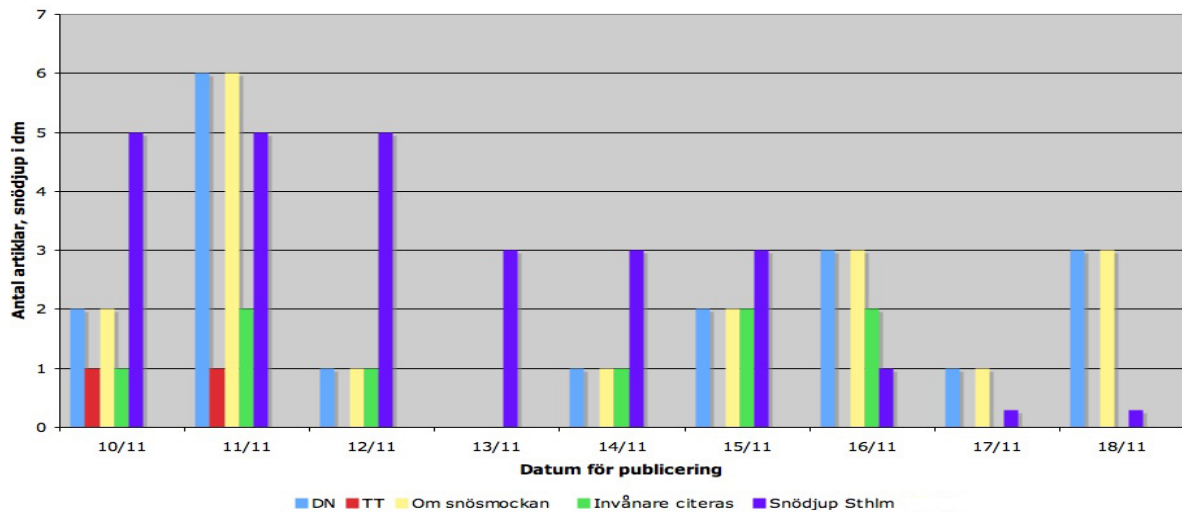
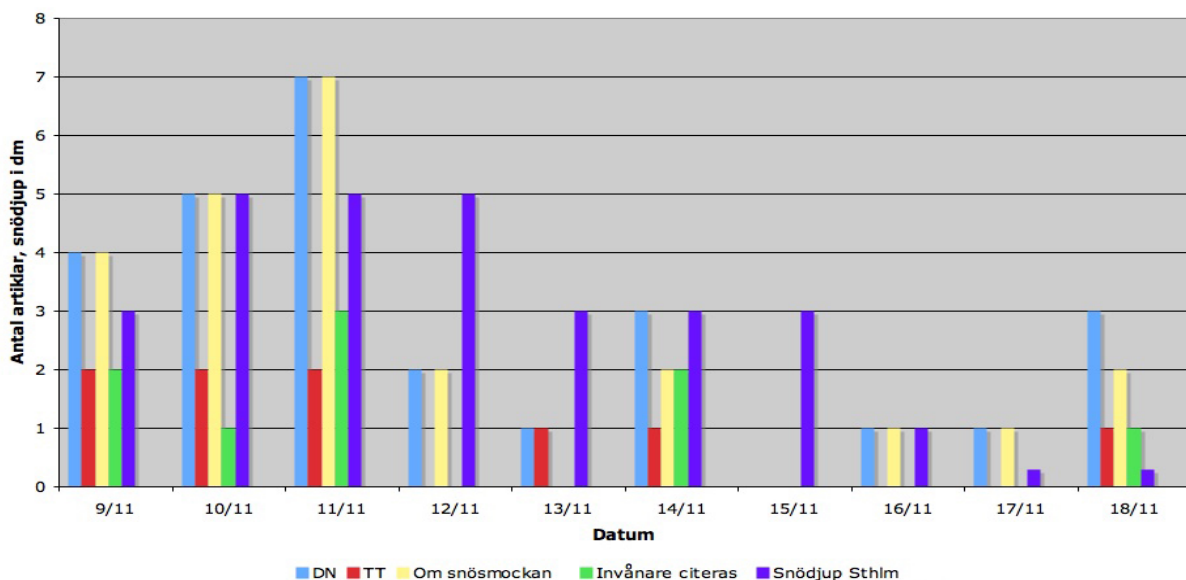
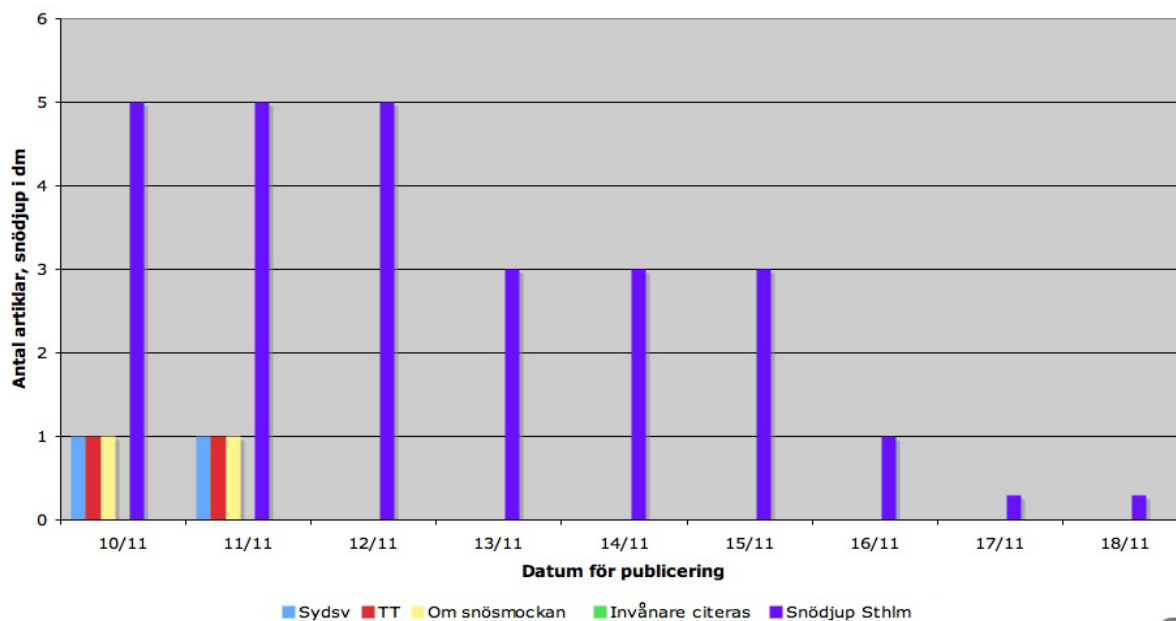

Diagram 1.2.1 Webartiklar Dagens Nyheter

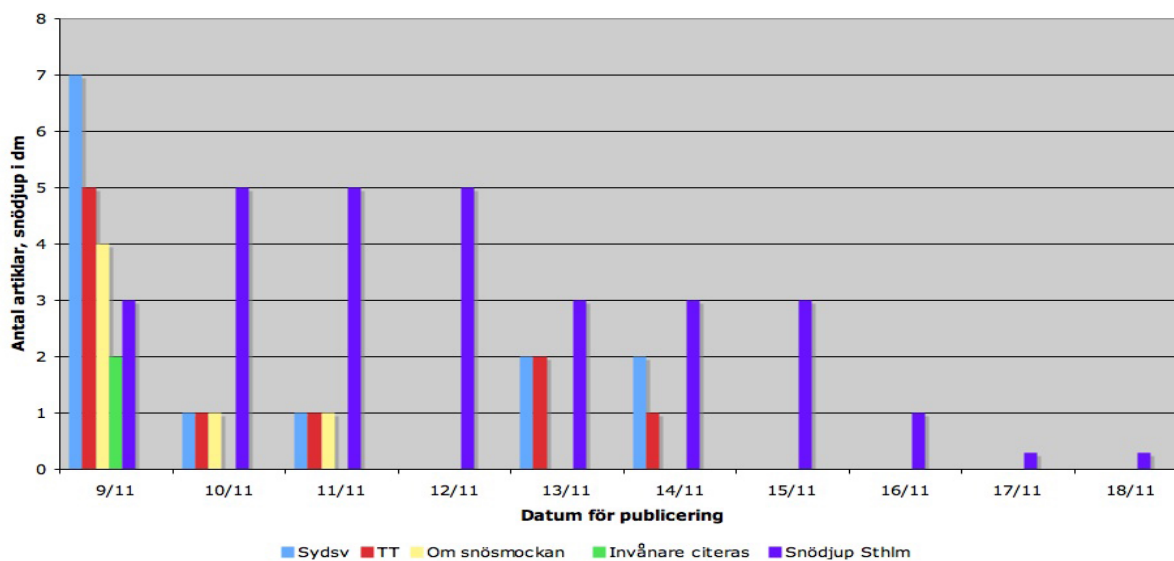
Sydsvenskan publicerar samtidigt två av sina sammanlagt tre tryckta snövädersnyheter under november: en notis om en inställd fotbollsmatch i Stockholm samt en notis baserad på uppgifter från SMHI som kort redovisar att Stockholm har slagit snörekord. (Diagram 1.1.2)

Diagram 1.1.2 Tryckta artiklar i Sydsvenskan

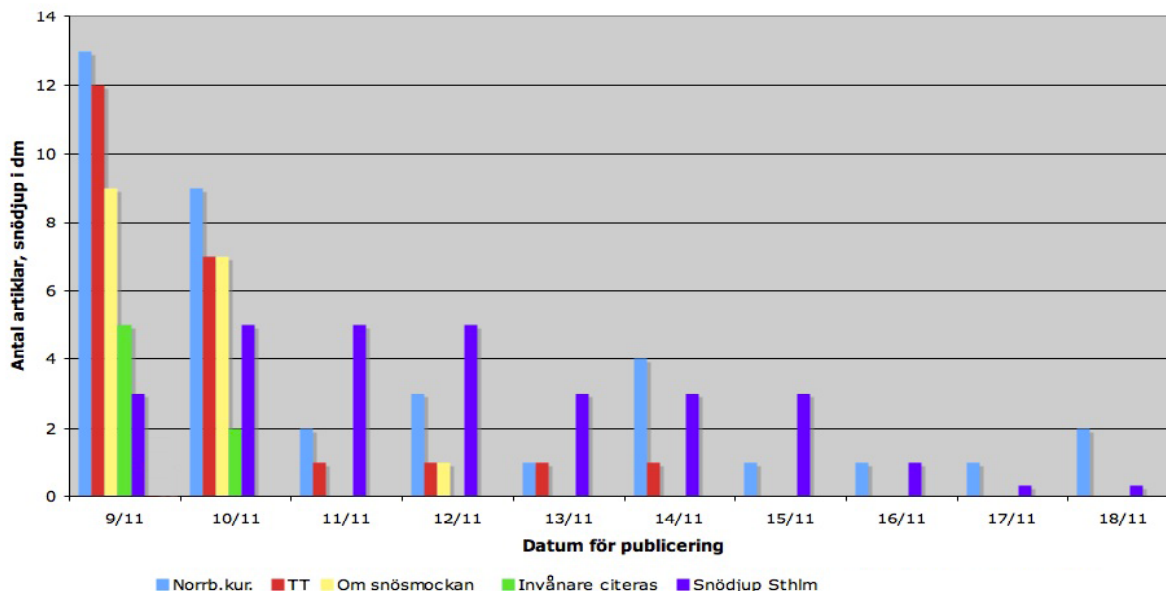
På webben publicerar Sydsvenskan under dessa dagar nio av sina totalt 32 snövädersrelaterade webnyheter under den undersökta perioden (Diagram 1.2.2). Sju av dem är från TT (47%) och handlar uteslutande, eller till största delen om Stockholm. Övriga två beskriver trafiksituationen med halka och olyckor i Skåne, utan att nämna Stockholm alls. De artiklar som citerar invånare är dock från TT och beskriver läget i Stockholm.

Diagram 1.2.2 Webartiklar Sydsvenskan

På webben är Kuriren är nästan lika flitiga som Dagens Nyheter med 27 webnyheter publicerade 9-12/11 varav 20 är TT (74%). Det verkliga antalet unika TT-artiklar är dock 15 då tre nyheter den 9/11 publicerats i flera uppdaterade utföranden. Antalet redovisas ändå som 20 då det antyder att Kuriren värderade nyheter om snösmockan högt (Diagram 1.2.3).

Diagram 1.2.3 Webartiklar Norrbottenskuriren

Av de sju artiklarna producerade av den egna redaktionen används snösmockan mot Stockholm som referens i två nyheter som berör det för årstiden ovanligt låga snödjupet i Norrbotten. En av artiklarna fokuserar dock helt på händelserna i Stockholm och baseras på intervjuer med en av Kurirens krönikörer, bosatt i Stockholm, samt en i Nacka bosatt Luleåbo. Båda ger ögonvittnesskildringar i egenskap av norrbottningar (Westin. 2016-11-10). Antalet snövädersrelaterade nyheter i tryck 9-12/11 är noll.

5.2 Snösmockan mot Stockholm

När vi fokuserar analysen till de artiklar som publicerades 9/11, det dygn snöfallet intensifierades över Stockholm, noterade vi att av de 24 webartiklar Dagens Nyheter, Sydsvenskan och Norrbottenskuriren publicerade tillsammans var 18 från TT. Av dessa tog samtliga upp att Stockholm drabbats. Sju artiklar behandlade uteslutande Stockholm. Endast två artiklar – båda av Sydsvenskan – rapporterade om konsekvenser av snöoväder i sitt eget spridningsområde detta dygn utan att referera till Stockholm alls. (Tabell 1.2.4.)

Tabell 1.2.4 Webartiklar 9/11

	DN	Sydsv.	Norrb.kur.	Nämner enb. Sthlm	Nämner ej Sthlm	Ant artiklar
Egna	2	2	1	2	2	5
TT	2	5	12	7	0	19
Summa	4	7	13	9	2	24

Dagens Nyheter prioriterade sina egna redaktionella resurser på att bevaka problemen i Stockholm, men i det val av TT-nyheter de gör tas de södra delarna av Sverige upp, där det också fallit snö samt norr om Stockholm, samt det håll åt vilket snövädret väntades dra. Artiklarna har dock främst fokus på Stockholm - kommunaltrafiken, vägarna in och ut från Stockholm samt Arlanda (TT, 2016-11-09:1).

Utifrån teorin om medielogik (Hvitfelt, 1985 & Johansson 2008) är det naturligt att DN, i egenskap av lokaltidning för Stockholm, väljer TT-nyheter som lägger stor vikt att rapportera om Stockholm och trafiken inom deras spridningsområde.

I Sydsvenskans fem TT-artiklar från den 9/11 refererades Stockholm i samtliga. I fyra citerades officiella tjänstemän inom olika samhällsfunktioner om konsekvenser snösmockan hade haft i Stockholmsområdet varav tre artiklar uteslutande innehöll rapportering om situationen i Stockholm. En artikel, kommenterad av Trafikverkets presskommunikatör, beskriver trafiksituationen i Stockholm, med milslånga köer där bilister blivit sittande timme efter timme (TT, 2016-11-09:1).

Den andra, som visserligen omfattar en prognos för hur snövädret förväntas slå norr om Stockholm, ger en detaljerad bild av hur Stockholmstrafiken påverkats, med antal olyckor, att snöröjningen inte har fungerat. Nyheten kommenteras av pressansvariga vid Stockholms trafikkontor, Storstockholms lokaltrafik och Motormännen, men också av en drabbad medborgare, en man som suttit fast i trafiken med sin ettåriga dotter.

”Vi fastnade på väg 222 utanför Nacka och kom kanske hundra meter på fyra timmar ungefär. Jag hörde på radion att fem bussar kört av och ställt sig på tvären.” (TT, 2016-11-09:1).

Den tredje artikeln om hur snövädret förväntas röra sig norrut lägger tyngdpunkt vid snödjupsrekordet i Stockholm och går även den Stockholmsarna nära inpå livet genom att

skriva om att engelska skolan i Nacka och Adolf Fredriks musikklasser i centrala Stockholm håller stängt på grund av snön.

"Med anledning av det rådande snöovädret och mycket osäkra kommunikationer tvingas vi ställa in skoldagen", skriver Adolf Fredriks rektor Lars-Göran Jacobsson i ett mejl till elevernas föräldrar" (TT, 2016-11-09:2).

De två artiklarna utgör hälften av de fyra artiklar snöväder Sydsvenskan publicerar under hela november som beskriver hur medborgare drabbas (Diagram 1.2.2). De andra två citerar den bybo i Övre Bäck som själv mätt snödjupet till 97 cm (TT, 2016:2) samt en artikel i Sydsvenskan själva skriver om trafikproblemen i Skåne samma dygn är kortare, koncentrerade till att beskriva väderlek, väglag och olyckor kommenteras enbart av polis och räddningstjänsten (Pier & Persson, 2016-11-09, Ahlkvist, 2016-11-09).

En tredje TT-artikel på Sydsvenskans hemsida ger en detaljerad beskrivning av hur snöfallet, och brister i snöröjningen, har orsakat problem i sjukvården med risk för ökade olycksfall, farliga förseningar i samband med ambulansutryckning samt att sjukhuspersonal har svårt att ta sig till och från arbetet (TT, 2016-11-09:3). Händelsen kommenteras av chefläkaren och biträdande landstingsdirektören för Stockholms läns landsting.

Kurirens flitiga publicering, med fyra versioner av i grunden samma artikel från TT publicerade mellan 7:25 och 13:09, lägger, precis som i Sydsvenskans urval, tyngdpunkten på att beskriva trafiksituationen i Stockholm. De är för övrigt versioner av samma TT-nyhet som DN valde att publicera samma dag.

Artikeln "Skolor stängs i snökaoset" (TT, 2016-11-09:4) är den fjärde och senast uppdaterade versionen Norrbottens-Kuriren publicerade. Artikeln inleds med en prognos för Gävleborgskusten från SMHI, och avslutas med att låta en informatör vid polisens ledningscentral för region syd kommentera läget i södra Sverige där ett 20-tal trafikolyckor inträffat. Två tredjedelar av artikeln beskriver dock problem som i sin konkreta mening har störst betydelse för Stockholm och beskriver, välta lastbilar på väg mot Stockholm och att kollektivtrafiken har stora problem med framkomlighet. Till skillnad från den version DN publicerade inkluderar denna uppdatering samma samhällsberörande konsekvenser som i en av Sydsvenskans TT-artiklar: att flera skolor höll stängt, däribland att engelska skolan i Nacka och Adolf Fredriks musikklasser i centrala Stockholm. I detta fall hade Kuriren och Sydsvenskan alltså fler och närmare beröringspunkter med invånarna i Stockholm än DN i sitt val av TT-nyhet.

Även om konsekvenserna av snöoväder var omfattande i Stockholm, samtidigt som Skåne och Norrbotten inte hade några större snöhändelser på nära håll att skriva om, kan man genom tidningarnas urval av TT-artiklar kan ana en Stockholmsnorm i alla tre tidningar. I fallet Dagens Nyheter utgör en sådan ett naturligt perspektiv då de är lokaltidning i Stockholm. Det är dock anmärkningsvärt att Sydsvenskan och Norrbottens-Kuriren väljer att publicera flera artiklar som endast rapporterar om Stockholm och beskriver invånarnas närmare inpå livet än någon annan stans där samma snöoväder drog fram och orsakade problem.

Även om det inte är otvetydiga bevis visar det att lokaltidningarna bedömt nyhetsvärdet för en Stockholms-händelse som viktigare än till exempel för Visby eller Vänersborg där snödjupsrekord också slogs (SMHI, 2106:1). Ett alternativ möjlighet är förstås att TT har bedömt nyhetsvärdet av snöovädet på andra orter än Stockholm samma dagar som mindre aktuellt och inte har producerat artiklar där övriga orter ges något större utrymme. Ett tredje alternativ är att det inte inträffade några större störningar i vardagen i andra orter än Stockholm.

Oavsett publiceringen är ett resultat av tillgången på artiklar från TT, eller aktivt urval av lokaltidningarna antyder det att Stockholm uppfattas ha en särskild betydelse i nyhetsvärderingen och är intressant att rapportera om i samband med problem orsakade av kraftigt snöfall.

Att en nyhet får utrymme signalerar, enligt dagordningsteorin (McCombs & Shaw, 1972), att det är en viktig händelse för publiken att känna till. De TT-artiklar tidningarna publicerade den 9/11 visade även att händelserna i Stockholm detta dygn beskrevs med en narratologi som var identisk med den Sydsvenskan och Norrbottens-Kuriren använde för att beskriva motsvarande händelser inom det egna spridningsområdet. Citerade källor var företrädesvis officiella tjänstemän för olika samhällsfunktioner, som i samtliga studerade TT-nyheter från 9/11 kommenterade händelser i Stockholm på samma sätt som Sydsvenskans källor till två artiklar om väglag och trafikolyckor i Skåne samma dygn.

I en rapport från en bussolycka i Svappavaara i slutet av november (Westin, 2016-11-28) uppvisar en berättarteknik och upplägg som de TT-nyheter alla tre titlar publicerade 9/11: referatlik summarisk och kommenterad av polis. Till den tryckta upplagan dagen därpå publicerades dock en annan artikel om samma händelse där en resenär på bussen får kommentera ur sitt perspektiv (Westin, 2016-11-28). Artikeln är också den enda som producerades av redaktionerna utanför Stockholm som skildrar en händelse inom det egna spridningsområdet med en medborgare som källa.

Likheten i berättarteknik för övriga nyheter bidrar ytterligare till att, i linje med dagordningsteorin (McCombs & Shaw, 1972) förstärka den förmedlade bilden av att problem i Stockholmstrafiken är lika aktuella och viktiga att känna till för publiken i Malmö och Luleå som trafikproblem i deras egen region.

Från den 13 november publicerar Kuriren inga fler nyheter som nämner snöovädret i södra Sverige. Sydsvenskan publicerar fem TT-nyheter på webben. En refererar till snösmockan i Stockholm (TT, 2016-11-27:1). I egenskap av lokaltidning för Stockholm, och i enlighet med en medielogik om hur en händelses närhet påverkar dess aktualitet (Hvitfelt, 1985:138-140), följde DN, upp snöovädret 9-12 november med 26 artiklar mellan 13-29/11 (Diagram 1.1 & 1.2). Av dessa var 11 medborgarnära beskrivningar, kommenterade, eller t.o.m. skrivna av medborgare i form av insändare.

Gemensamt för de tre studerade titlarna är att artiklar producerade av den egna redaktionen, med ett undantag, behandlar tidningarnas respektive geografiska spridningsområde. Områden utanför den egna regionen bevakas genom publicering av TT-nyheter. De nyheter som TT producerar, och som den lokala pressen väljer att publicera, kan därmed anses vara starkt bidragande till hur bilder av en del i Sverige konstrueras och presenteras för en annan del av landet. I detta fall hur Stockholm framställs för tidningsläsare i sydvästra Skåne och Norrbotten.

Något som också sticker ut en relativ avsaknad av artiklar som beskriver hur andra delar av landet som ligger utanför Dagens Nyheters, Sydsvenskans och Kurirens spridningsområde. Vädervarningar och TT-nyheter om vinterberedskap inför årets första kraftiga snöfall i östra Götaland, Dalarna och Värmland undantagna visar de tre tidningarna litet intresse för snöväder och konsekvenser därav på andra orter än Stockholm och det egna närområdet. Notervärt är att DN inte har använt artiklar som innehåller medborgarkällor till någon snörelaterad händelse utanför Stockholm.

Mot bakgrund av Lars Nords och Gunnar Nygrens analys i *Medieskugga* av vilka nyhetstyper som är mest förekommande i olika delar av Stockholmregionen, är frånvaron av en viss typ av nyhet dock inte nödvändigtvis liktydigt med att ingenting har hänt (Nord & Nygren, 2002:110-117). De visade att bilden som konstruerades av Storstockholm var en där staden blev farligare ju längre bort från de centrala delarna man kom (Nord & Nygren, 2002:114), något som sammanfaller med Kerstin Ekbergs redogörelse att den största koncentrationen redaktioner och journalister är i Stockholms stad, följt av Göteborgs och Malmös innerstäder (Ekberg, 2007:42).

6. Slutsats

I sitt uppdrag som lokaltidning i Stockholm lade DN stor vikt vid att med eget material publicera intervjubaserade beskrivningar som förklarar snösmockans konsekvenser för invånare, trafiken, snöröjning och den kostnad snövädret förde med sig.

Genom sitt val av TT-artiklar gav även Sydsvenskan och Kuriren en medborgarnära skildring av Stockholm som till sitt omfång saknar motsvarighet i någon annan ort utanför Stockholm inklusive deras eget spridningsområde. Undantagen är en artikel i Kuriren som baserades på intervjuer med i Stockholm bosatta norrbottningar och en artikel om en bussolycka som kommenterades av en resenär.

Frågan hur stort utrymme Stockholm fått i snörapportering under november fick ett tydligt svar. Av de sammanlagt 221 snövädersrelaterade artiklar DN, Sydsvenskan och Kuriren publicerade under perioden 29/10 t.o.m. 30/11 2016 behandlar en 73 artiklar Snösmockan mot Stockholm. Se Tabell 1.0. Även om DN i sin egenskap av lokaltidning för Stockholm inte räknas med utgör resterande 29 artiklar om snösmockan en femtedel, eller 21% av Sydsvenskans och Kurirens 141 snövädersartiklar under hela perioden. Antalet artiklar som innehåller de viktiga medborgarkommentarerna ger bild. Av sammanlagt 40 artiklar innehållande sådana beskriver 32 av dem situationen under snösmockan mot Stockholm.

Det kan försvaras med att Stockholm är Sveriges största stad, att fler människor berörs, och att det därmed skulle vara en större nyhet, men mot bakgrund av en medielogik som prioriterar nära händelser (Hvitfelt, 1985:138-140) är det i sig själv inget som talar för att Stockholmsnorm är något som inte existerar.

Den andra frågan: Hur snösmockan mot Stockholm beskrevs besvaras genom det stora antalet medborgarkommentarer. Snösmockan mot Stockholm kommenterades av fler medborgare än i någon annan snöhändelse i november. Samtidigt är Sydsvenskan och Kuriren de enda som använder TT-nyheter innehållande medborgarkommentarer från ort utanför deras spridningsområde: Sundsvall, Övre Bäck och Flakaberg.

Vad betyder det här resultatet när vi sätter det i förhållande till McCombs och Shaws Dagordningsteori (1972)? Att tidningarna har skrivit om snöväder har fört upp ämnet på samtalsagendan och gjort det aktuellt. Det sätt de har gjort det på, i synnerhet när de beskriver händelserna som individuella dramor genom att använda medborgarkommentarer, utgör en katalysator som förstärker intrycket att det är något särskilt viktigt som berör läsaren. Om Stockholm lyfts fram som referenspunkt är bilden som ges. I detta fall att det är särskilt

viktigt att känna till vad som händer i Stockholm, även när det handlar om följder som har så lokal betydelse som försenade bussar och problem med snöröjning.

Enligt Couldrys decentraliserade dagordningsteori (2003) är massmedier bara en aktör av många. Den bild som konstrueras av Stockholm påverkas även av hur andra aktörer vid sidan av medieindustrin kommunicerar med varandra. Då vi inte har analyserat diskussioner på sociala forum presenteras det i denna uppsats inga empiriska belegg för hur dessa aktörer har påverkat samtalsagendan i fallet med snöfallen i november. Vi försöker oss dock på en analogi med hur presidentvalet i USA 2016 fördes upp på samtalsagendan av sådana aktörer för att anta hur en diskussion om snösmockan kan ha sett ut på nätet.

Vid sidan av delade nyhetsartiklar från etablerade massmedier och propagandakanaler för de två presidentkandidaterna Hillary Clinton och Donald Trump förekom även spridning av personliga åsikter och tolkningar gjorda av aktörer som, enligt den klassiska dagordningsteori (McCombs & Shaw, 1972) normalt hade utgjort publik. Utöver det spreds även satiriska framställningar och analyser skapade av massmediernas publik. Ofta med ofullständiga, ironiska eller antydna kommentarer från den individuella aktören och de som spred innehållet vidare. Enligt den decentraliserade dagordningsteori (2003) bidrar även detta till att konstruera en bild av vad innehållet betyder och att den är viktig att känna till.

Ett exempel på att så har skett även i samband med snösmockan mot Stockholm kan illustreras med facebook-sidan "Snökaos i Stockholm – Stockholmare behöver din hjälp nu!" (Facebook:1) där medlemmar under flera års tid publicerat satiriska nyheter om hur Stockholm och Stockholmare blir lamstagna av snöväder. Sidan innehåller fingerade nyheter, som till sin form inspirerats av massmediernas rapportering, om hur Stockholm och Stockholmare drabbats av snö. En annan liknande sida, "Snökaos STHLM – Visa solidaritet med huvudstaden" startades som ett forum att protestera mot dålig snöröjning i Stockholm (Facebook:2) men har också inlägg av satirisk framställning av snösituationer kommenterade av medlemmar som befinner sig utanför huvudstaden.

Om vi antar att dessa sidor inte är unika i sitt slag, samt att individuella aktörer skapar och sprider egna liknande kommentarer och inlägg om Stockholm bidrar det inte bara till att lyfta upp Stockholm på samtalsagendan utan även till att konstruera bilden av Stockholm som särskilt viktig att känna till och förhålla sig mot, samt att Stockholm och Stockholmare i detta specifika fall är extra utsatta i samband med snöväder. Även om satiren i första hand är riktad mot massmediernas framställning av Stockholm, indikerar satiren att det utanför massmedierna finns och sprids en uppfattning av att massmedierna ger Stockholm extra uppmärksamhet i samband med snöfall och konsekvenser därav, och att spridandet av själva

uppfattningen av att en Stockholmsnorm existerar utgör en katalysator som ger ytterligare näring till en sådan.

Även om vår undersökning inte ger otvetydiga bevis för att en sådan existerar ligger våra fynd i linje med en teori att nyhetsvärderingen av snöväder under november 2016 påverkades av en Stockholmsnorm. Vår slutsats blir därför att det finns en Stockholmsnorm vilken utgör en faktor i massmediernas nyhetsvärdering.

7. Reflektion

En utökad analys som inkluderar liknande historiska snöhändelser, exempelvis snöstormen i Gävle i december 1998, där 131 cm snö föll på tre dygn (Östberg, 1998), samt den snöstorm i Skåne 1978/1979, vilken har beskrivits som den svåraste i Sverige i modern tid (SMHI, 2016:3), skulle ge en tydligare bild av hur tidningarna rapporterade om större snöhändelser på andra orter än Stockholm. Det hade gett analysen i denna uppsats mer substans och gjort det tydligare huruvida en Stockholmsnorm påverkar nyhetsrapporteringen eller ej, i synnerhet då årets exceptionella snöväder med fog kan sägas utgöra en särskild händelse som kan ge skev bild av verkligheten om den inte kan vägas mot andra liknande händelser (Nilsson, 2010:129-130). Insamling av motsvarande mängd relevanta artiklar från andra snöoväder visade sig dock osäker att genomföra med samma metod och operationalisering utifrån forskningsfrågorna som av insamlade data för snöstormen 2016.

Medan det hade varit möjligt att söka efter tryckta artiklar på mikrofilm och i arkiverade exemplar av tryckta tidningar valdes det bort av tidsskäl vilket, gör det omöjligt att i denna uppsats analysera hur tidningarna rapporterade om de exceptionella snöhändelserna i Gävle 1998 och Skåne 1978/1979.

Att inkludera händelser så långt tillbaka i tid måste även ta hänsyn till stora förändringar som skett inom mediabranschen över tid. Antalet lokalredaktioner och tidningar på mindre orter har minskat, vilket har medfört en ökande koncentration av journalister i storstadsområdena (Ekberg, 2007:42, 49). Datoriseringen har även medfört effektivare och snabbare vägar att nå och behandla källor samt producera, publicera och distribuera nyhetsmaterial. Samtidigt har den fört med sig en ökad konkurrens i form av webbaserade aktörer vilka inte agerar efter samma riktlinjer och normer som traditionella medier, som konkurrerar om läsarnas tid och annonsintäkter. En utveckling som bidrar till en helt ny typ av nyhetsspridning, (Couldry, 2003) som inte hade samma effekt på samtalsagendan som under 2000-talet.

8. Referenser

8.1 Litteraturlista

Broady, D. (1987). *Kulturens Fält. Om Pierre Bourdieus sociologi*. Göteborg: Daidalos
Hämtad 2016-12-28 från <http://www.dsv.su.se/~jpalme/society/pierre.pdf>

Couldry, Nick (2003). *Television and the myth of the mediated centre: Time for a paradigm shift in television studies?* Proceedings of Media in Transition 3 conference. Boston: MIT.

Ehn, B & Löfgren, O (2012). *Kulturanalytiska verktyg*. 1. uppl. Malmö: Gleerup

Ekberg, K. (2007). *Här bor journalisterna*. Sim (o) Mediestudier.

Ekström, M. & Larsson L. (2010). Inledning. I Mats Larsson, Larsåke (red.). *Metoder i Kommunikationsvetenskap*. 2. Uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Hvitfelt, H. (1985). *På första sidan – En studie i nyhetsvärdering*. Stockholm: Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar.

Johansson, B. (2008). *Vid nyhetsdesken: En studie av nyhetsvärdering vid svenska nyhetsredaktioner*. Sundsvall: Demokratiinstitutet . Hämtad 2016-11-23 från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:226990/FULLTEXT01.pdf>

McCombs, M. E., & Shaw, D. L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public opinion quarterly*, 36(2), 176-187.

Nilsson, å (2010). 'Kvantitativ Innehållsanslys' i Ekström, Mats & Larsson, Larsåke (red.). *Metoder i kommunikationsvetenskap*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Nord, L & Nygren, G (2002). *Medieskugga*. Stockholm: Atlas

Strömbäck, J (2009). *Makt, Medier och samhälle*. Stockholm: SNS Förlag

Østbye, H (2004). *Metodbok för medievetenskap*. 1. uppl. Malmö: Liber ekonomi

8.2 Refererade tidningsartiklar och hemsidor

Ahlkvist, O. (2016-11-09) ”Två olyckor på väg 110 – väldigt halt på vägen” Hämtad 2016-12-14 från <http://www.sydsvenskan.se/2016-11-09/singelolycka-pa-vag-100-vid-vellinge>

By, U. (2016-11-11) ”Volontärer ryckte ut och hjälpte folk i nöd” Hämtad 2017-01-29 från <http://www.dn.se/arkiv/stockholm/volontarer-ryckte-ut-och-hjalpte-folk-i-nod/>

By, U & Erisman Otto, A. (2016-11-11) ”Volontärer ryckte ut och hjälpte folk i nöd.” *Dagens Nyheter*

By, U & Ezpeleta, M. (2016-11-11) ”16 ambulanser inte nog – akutsjuka fick vänta på vård.” *Dagens Nyheter*

Dagens Nyheter. ”Om Dagens Nyheter” Hämtad 2017-01-30 från <http://info.dn.se/info/om-oss/>

Facebook:1. ”Snökaos i Stockholm – Stockholmarna behöver din hjälp nu!” Hämtad 2017-01-30 från <https://www.facebook.com/Snokaos-i-Stockholm-Stockholmarna-behöver-din-hjälpu-275781606901/?fref=ts>

Facebook:2. ”Snökaos STHLM – Visa solidaritet med huvudstaden” Hämtad 2017-01-30 från <https://www.facebook.com/snokaos.sthlm>

Mässing, S. (2016-11-10). ”Upp och nervända världen” Hämtad 2016-12-14 från <http://www.kuriren.nu/bloggar/siverts-vaderblogg/upp-och-nervanda-varlden/?blog=6055933&entry=9032715>

Nordström, A. (2016-11-11). ”Felparkerade bilar i snön bötfälls.” *Dagens Nyheter*.

Nordström, A (2016-11-15). ”Det röjdes bättre förr – tack vare bönder och studenter.” *Dagens Nyheter*.

Norrbottnens-kuriren. ”Norrbottnens-kuriren” Hämtad 2017-01-30 från <http://kuriren.nu/24norrbotten/om-oss/>

Pier, M & Persson, A (2016-11-09). "Besvärligt väglag under morgonen" Hämtad 2016-12-14 från <http://www.sydsvenskan.se/2016-11-09/besvarligt-vaglag-under-morgonen>

Ritzén.J & Urisman Otto, A. (2016-11-11) "Stockholm ska inte stanna upp av snö." *Dagens Nyheter*.

SMHI (2016:1). "November 2016 - Snökaos i Stockholm och adventsstorm" Hämtad 2016-12-14 från <http://www.smhi.se/klimat/manadens-vader-och-vatten/sverige/manadens-vader-i-sverige/november-2016-meteorologi-1.110867>

SMHI (2016:2). "Snödjup" Hämtad 2016-12-14 från <http://www.smhi.se/vadret/vadret-i-sverige/snodjup>

SMHI (2016:3) "Skånes klimat" Hämtad 2016-12-15 från <http://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/skanes-klimat-1.4827>

SVT (2016-11-10): "Stor okunskap om Kirunaflytten – Slussen går före" Hämtad 2016-11-14 från <http://www.svt.se/nyheter/lokalt/norrbotten/o-1>

Sydsvenskan. "Välkommen till oss på Sydsvenskan" Hämtad 2016-01-30 från <http://www.sydsvenskan.se/2013-04-05/valkommen-till-oss-pa-sydsvenskan>

TT "Organisation" Hämtad 2016-12-15 från <https://tt.se/om-oss/organisation/>

TT (2016-10-29). "Snön kommer med halka i söder" Hämtad 2016-12-14 från <http://www.kuriren.nu/nyheter/snon-kommer-med-halka-i-soder-9022189.aspx>

TT (2016-11-04). "Snöoväder drar in i sydost" Hämtad 2016-12-14 från <http://www.kuriren.nu/nyheter/smhi-snoovader-drar-in-i-sydost-9027453.aspx>

TT (2016-11-05). "SMHI skärper varningar för snöväder" Hämtad 2016-12-24 från <http://www.dn.se/nyheter/sverige/smhi-skarper-varningar-for-snovader/>

TT (2016-11-07:1). "Vintervädret ställer till problem" Hämtad 2017-01-30 från <http://www.kuriren.nu/nyheter/vintervadret-staller-till-problem-9029476.aspx>

TT (2016-11-07:2). "Vintervädret ställer till problem" Hämtad 2017-01-30 från <http://www.sydsvenskan.se/2016-11-07/vintervadret-staller-till-problem>

TT. (2016-11-09:1) "Fast i snökaoset? Då får du vänta" Hämtad 2016-11-14 från <http://www.sydsvenskan.se/2016-11-09/fast-i-snokaoset-da-far-du-vanta>

TT. (2016-11-09:2). "Snöreord för november kan slås" Hämtad 2017-01-29 från <http://www.sydsvenskan.se/2016-11-09/snorekord-for-november-kan-slas>

TT. (2016-11-09:3). "Kris för Stockholms akutvård i snöoväder" Hämtad 2016-12-14 från <http://www.sydsvenskan.se/2016-11-09/kris-for-akutvarden-i-snoovader>

TT. (2016-11-09:4). "Skolor stängs i snökaoset" Hämtad 2017-01-08 från <http://www.kuriren.nu/nyheter/skolor-stangs-i-snokaoset-9031192.aspx>

TT (2016-11-27:1). "Sommardäck kvar i södra Sverige" Hämtad 2016-12-15 från <http://www.sydsvenskan.se/2016-11-27/sommardack-kvar-i-sodra-sverige>

TT (2016-11-27:2). "Snö och blåst orsakar stora problem" Hämtad 2016-12-15 från <http://www.sydsvenskan.se/2016-11-27/sno-och-blast-orsakar-stora-problem>

TT (2016-11-28). "Snöfall försenade flyg" Hämtad 2016-12-15 från <http://www.sydsvenskan.se/2016-11-28/snofall-forsenade-flyg>

Westerberg, O. (2016-11-14) "Rejält skifte i det skånska vädret – men danska meteorologer flaggar redan för decembersnö" Hämtad 2016-12-14 från <http://www.sydsvenskan.se/2016-11-14/rejalt-skifte-i-det-skanska-vadret-men-danska-meteorologer-flaggar-redan-for-decembersno>

Westin, M. (2016-11-10). "Norrbottning i snökaosets Stockholm: "Frun tog båten hem"" Hämtad 2017-01-08 från <http://www.kuriren.nu/nyheter/norrbottning-i-snokaosets-stockholm-frun-tog-baten-hem-9031974.aspx>

Westin, M. (2016-11-28). "Buss av vägen längs E10" Hämtad 2017-12-14 från <http://kuriren.nu/nyheter/buss-av-vagen-langs-e10-9048464.aspx>

Westin, M. (2016-11-29). "Linjebuss i diket – en person skadad" Norrbottens-kuriren.

Östberg, A (1998-12-21). "Snöröjningen kostade Gävle 20 miljoner" Tidningarnas Telegrambyrå.

9. Bilagor

9.1 Tabeller

9.1.1 Tabell 1.1 Artiklar i Tryck

9.1.2 Tabell 1.2 Webartiklar

9.1.3 Tabell 1.3 TT-artiklar

9.2 Fullständigt artikelunderlag från hemsidor.

9.2.1 Dagens Nyheter

9.2.2 Sydsvenskan

9.2.3 Norrbottenskuriren